

Ба 63 909

А. і

Усходняя Беларусь.

Менск, 1918.

Ба 63 909

А. І.

УСХОДНЯЯ
 БЕЛАРУСЬ

Статыстычныя і гістарычныя
матэрыялы.

Выданне Народнага Сэкрэтарства
Міжнародных Справаў.

Цэна—40 кап.

МЕНСК.

Друкарня Я. А. Грынвлята.

1918.

24/630

КОНТРАКТ
ПЕРВАЯ СЕРИЯ

ИЗДАНИЕ 1913 ГОДА

ИЗДАНИЕ

ИЗДАНИЕ 1913 ГОДА

ИЗДАНИЕ

1114

Ба 63909

ч А. Д.

УСХОДНЯЯ БЕЛАРУСЬ.

Статыстычныя і гістарычныя
матэрыялы.

Выданне Народнага Сэкрэтарства
Міжнародных Справаў.

1129. Д-11.

МЕНСК.

Друкарня Я. А. Грынблята.

1918.

Ба 63909

Бел. аддзел
1994 г.

1129. Д-11

Выдана на распоряжэню Народнаго Сэкрэтар-
ства Міжнародовых Справаў. Журн. Паст. Народнаго
Сэкрэтарыяту ад 22 чэрвеня 1918 года, п. 5.

417
35

25. 04. 2009

Пачатковая нямецкая окупація 1915 году раздзяліла Беларусь на дзве часці, і пад той час, як заходняя часць дзяліла добрую і блagую долю з Літвой, усходняя Беларусь далей аставалася пад уласцю Расейскае Імпері. У межах апошняе апынулася пераважаючая часць Беларускай зямлі з насяленьнем жаля 8 мільянаў душ. Да яе належалі: часць Віленскай губ., безмала уся Менская, Вітэбская, Магілеўская, часць Смаленскай і Чарнігаўскай губерній.

Паводлуг расейскай урадовай статыстыкі с паводу ваеннага часу 1897 году, скоррыгаванай праф. Е. Карскім (у 1903), у Менскай губерні чысло беларусаў выражалася цыфрай—1755.690 душ, а працэнтныя адносіны іх да агульнага чысла жыхароў паводлуг паведаў былі гэтакіе: Навагрудзкі пав.—84,0%, Рэчыцкі—84,3%, Менскі—83,6%, Барысаўскі—81,1%, Слуцкі—79,4%, Ігуменскі—82,6%, Бабруйскі—68,0%, Мазырскі—79,6%, Пінскі—74,9%, Агульны працэнт па губерні—76,5%.

У Магілеўскай губ. агульнае чысло—1.650.069. Працэнтныя адносіны да усяго насяленьня губерні: Чэрыкоўскі пав.—89,6%, Быхаўскі—88,6%, Рагачоўскі—87,0%, Сенніцкі—85,6%, Горэцкі—85,4%, Клімовіцкі—83,1%, Мсьціслаўскі—81,5%, Оршанскі—

80,0⁰/₀, Чаускі—89,6⁰/₀, Гомельскі—74,6⁰/₀, Магілеўскі—70,0⁰/₀. Па усей губарні беларусоу 82,6⁰/₀.

У Вітэбскай губ. чысло беларусай = 976.638. ⁰/₀⁰/₀ паветах: Дрыссенскі—86,2⁰/₀, Веліжскі—85,7⁰/₀, Навэльскі—84,0⁰/₀, Гарадэцкі—83,6⁰/₀, Лепэльскі—82,0⁰/₀, Полацкі—73,1⁰/₀, Вітэбскі—51,1⁰/₀, Себожскі—47,1⁰/₀, Люцынскі—20,5⁰/₀, Дзвінскі—13,8⁰/₀, Рэжыцкі—5,4⁰/₀.

У Смаленскай губ. = 947,826 беларусау, глауным чынам у заходнім паветах: Бельскім, Дарагабужскім, Ельнінскім, Красненскім, Рослаўльскім і Смаленскім.

У Чарнігаускай губ. беларусау = 700.000. Яны жывуць у паветах: Гародненскім, Ноугарад-Северскім, Навазыбкаўскім, Старадубскім, Суражскім.

У Віленскай губ. беларусы станавілі: у Вілейскім—87⁰/₀ і у Дзісьненскім—81,2⁰/₀.

Апрыч гэтаго баларусы есць у невялікім чысле і у іншых суседніх губэрнях, але становяць там толькі незначную меншасць.

Нацыянальныя меншасці прадстаўлены гэтак:

Найбольш чысленую, пасля беларусау, групу становяць жыды.

Гэта пераважна месцовы элемент: па местах і мястэчках жыды даходзяць ад 44 да 80⁰/₀⁰/₀ і болей. Затое за межамі мест ⁰/₀⁰/₀ жыдоу вагаюцца ад 5⁰/₀ у Вітэбскай губ. да 11⁰/₀ (максімум) у Менскай.

Палякі, жывучы у больш значным чысле у заходняй Беларусі, у усходніх губэрнях становяць зусім малы працэнт. У Вітэбскай і Менскай губэрнях палякоу ня больш 2,5⁰/₀ а у Магілеўскай толькі 0,9⁰/₀. Яшчэ меншы працэнт палякоу у Смаленшчыне і Чарнігаўшчыне. Да этаго трэба дадаць, што у

заходняй Беларусі польскі элемент—гэта бадай выключна вялікая зямельная буржуазія, каторая праз свае сацыяльнае становішчэ стаіць вельмі далека ад беларускіх народных масс, ад каторых яна рэзка аддзелена такжэ і рэлігіяй: тут беларусы пераважна праваслаўныя. Толькі у часе вайны у заходнюю Беларусь панаехало многа палякоў—ваенныхъ высяленцаў, каторыя належаць на усіх стану, але пасля ліквідаціі вайны бязспорна вернуцца назад да Польшчы.

Вялікорусы па усей Беларусі, як усходняй, так і заходняй, перад вайной былі прадстаўлены пераважна элементам прывозным-чыноўніцкім, часьцю землеуласнікамі, а такжэ вялікарускімі селянамі-колоністамі, выключна стараверамі.

Паказаныя вышэй абсалютныя цыфры беларускага насяленьня бязспорна значна узрасьлі да нашых дзен. Але і вайна памагла канцэнтраціі беларускіх элементаў па гэты бок ваеннага фронту: расейскі урад выгнаў з Віленшчыны і Гродзеншчыны цэлыя массы народу, а у тым ліку безмала усю беларускую інтэлігэнцію. Былі вывезены усе, хто быў на казеннай службе, а у тым ліку усе народныя вучыцелі, вучыцелі сярэдніх школ, праваслаўныя сьвяшчэнікі, і т. д., і, само сабой разумеецца, што усе яны стараліся задержацца як найбліжэй да родных куту.

Гэтак сталася тое, што у момэнт выбуху Расейскай Рэвалюціі у усходняй Беларусі аказаліся сконцэнтраванымі блізка усе беларускія сілы, апрача параскіданых па розных месцах б. Расейскай Імперыі. Але і тыя, каго доля закінула у чужыну, не пакі-

далі працаваць дзеля сваей Бацькаўшчыны і сваего народу: беларуская нацыянальная работа пачала шпарка развівацца у Пецярбурзі, Маскве, Казані і т. д. Пры гэтым нацыянальная сьвядомасьць захапіла усе станы і усе кругі беларускага грамадзянства: ужо у самым пачатку рэвалюцыі мы бачым за нацыянальнай работай многа чынных інтэлігэнткіх сіл. Перш за усе мы адзначым учасьце у беларускім руху духавенства, — гэтай бязспорна вельмі важнай сілы у Беларусі.

Між каталіцкімі ксэндзамі рух гэты падга-таўляўся здаўна у Пецярбургскай Духоунай Сэмінарыі і Духоунай Акадэміі (для Магілеускай дыэцэзіі), і у рэзультате у момэнт упадку царызму мы бачым адкрытае арганізаванае выступленьне беларускіх ксяндзоў: на зьездзі у Менску заснаваўся Саюз Ксяндзоў-Беларусаў, налічываючы каля 200 членаў, між каторымі трэба адзначыць імяны найбольш актыўных, як: кс. Астравіч, м. т. кс. Годлеўскі (у Менску), кс. Сак, кс. Байко, м. т. Лісоўскі, кс. Лапошко (у Магілёві), м. т. Шырокі (у Парафіянаве), кс. Шолкевіч, д-р філёзофіі Бобіч (у Друі), кс. Будзька, д-р Абрантовіч, м. т. Цікота, м. т. Хвецько, кс. Жолнеровіч, кс. Версоцкі, кс. Олешкевіч, кс. Борык і інш. Закраталася і праваслаўнае духавенства, цэнтрам каторага аказалася Масква: тут папалі блізка усе вывезеныя з Гродзеншчыны і Віленшчыны сьвяшчэнікі. На адбышымся тамака у летку 1917 года зьездзі было каля 800 праваслаўных сьвяшчэнікаў-беларусаў, вынесшых рэзалюцыі у беларускім нацыянальным духу. Між праваслаўным духавенствам выдзяляюцца імяны пратоерэя Кульчыцкага (у Менз

ску), сьв. Усакоускаго, прот. Корчынскаго, сьв. Рэпніна і інш. Ячшэ да вайны і рэвалюцыі між прафэсурай вышэйшых і сярэдніх школ звертаюць на сябе увагу: праф. Б. Эпімах-Шыпілло, вядомы беларускі філелег праф. Е. Карскі, праф. М. Доунар-Запольскі, праф. Завіткевіч, праф. М. Масоніус, І. Краскоускі, Б. Тарашкевіч, Міткевіч, Р. Остроускі (у Слуцку), Довгялло, Сэрбоу і Кахановіч (у Магілёві) і інш. Далей ідуць прэдстаўнікі розных вольных прафэсій: юрысты і журналісты: Яз. Варонка, А. Цвікевіч, Е. Хлебцевіч, Яз. Фарботка, юрысты: Л. Заяц, Рэутт, Борк, Андрушкевіч, Г. Богдановіч, Сушынскі, Чаусоу, Кажэмяка і інш., інжынеры: А. Уласоу, В. Іваноускі, Дубейкоускі, К. Душеускі, К. Годыцкі-Цвірко і інш., тэхнікі: Стульба, В. Грыневіч, Еутухоускі, Загорскі, Рудзкі і інш., аграномы: А. Смоліч, Турчыновіч, В. Савіч, Марковіч, Черняускі, Г. Гарэцкі і інш., каморнікі: А. Аусянік, М. Гарэцкі, Метла, Міхневіч і інш., афіцэры: генерал Кандратовіч, генерал Алексееускі, генерал Короткевіч, палкоўнік Курат, К. Езовітоу, М. Косьцевіч, Е. Ярушевіч, А. Зенюк, Р. Якубеня, І. Красоускі, Золотарэнка і інш., літэратары: Яз. Лесік, А. Прушынскі, А. Левіцкі, В. Голуб, Канстантын Міцкевіч, Я. Луцэвіч і чыноўнікі: П. Крэчэускі, Э. Будзька, Яз. Дыло, А. Бурбіс, Б. Галавач, Грыневіч, Ч. Родзевіч, Л. Родзевіч, В. Сталыгва, Я. Серада, Б. Захарка, Сьвірскі, Сенкевіч і інш., чысленыя палітычныя і культурныя дзеячы: С. Рак-Міхалоускі, І. Васілевіч, д-р Ерэміч, Жывапісцау, Дворчанін, Мароз, і інш., урэшці вялікія землеуласьнікі, як Раман Скірмунт, Княгіня Магдалена Радзівілл, А. Бонч-Осмолюскі і інш.]

Ревалюція прызвала да работы дзеля беларускай справы доўгі сыцях новых сіл, як інтэлігенцкіх, так і з народных масс. Адгукнуліся і беларусы у арміі, ды гэта зусім зразумела: вялізарная часць ваеннага фронту на усходзі праходзіла праз Беларусь. Пабач з арганізацый цывільнае часць беларускага грамадзянства і чысьленымі як агульна-беларускімі, так і правінцыянальнымі, губэрскімі зьездамі,—партыйнымі і селянскімі, пачалося у арміі тварэньне беларускіх салдацкіх рад і камітэтаў. Работа гэта не спынілася і тады, калі Керэнскі адмовіўся даць пазваленьне на выдзеленьне з арміі салдатаў-беларусоў і на утварэньне нацыянальных беларускіх войск. Ужо пасья большэвіцкага перэвароту у Менску, Слуцку і Вітэбску адбыліся вялізарныя беларускія вайсковыя зьезды паўночна-заходняго фронту, і Кіеві—палудзенна—заходняго і у Одэсці румынскаго фронту (зьезд у Кіеві шоу пад маршалкоўствам вядомага беларускаго грамадзкаго работніка І. Краскоўскаго з Вільні). У Менску утварылася Беларускае Вайсковая Рада і, ня глядзячы на прашкодны са стараны большэвікоў, арганізаваўся першы нацыянальны беларускі пешы полк. Пачалі арганізавацца беларускія кавалерыйскія часьці такжэ на Румынскім фронці, у Магілеўшчыне і іншых мейсцах. Беларускія салдацкія рады скоро былі усюды, дзе толькі былі салдаты-беларусы.

Апрача работы чыста палітычнай, беларускі рух зьяўляўся такжэ і у пастаці культурна-аганізацыйнае работы: арганізацый помачы уцерачом і высяленцам с фронту, а такжэ ладжэньні беларускіх школ. Гаворачы аб школах, трэба перш за усе адзначыць

закладзіны дзвех беларускіх гімназій: у Слуцку (заложэна б. урадовым камісарам с часау Керэнскаго—Р. Остроўскім) і у Буцлаві.) Тварэньне сярэдніх школ тлумачыцца тым, што яшчэ перадвайной між вучыцелямі расейскіх сярэдніх школ было многа нацыянальна сьвядомых беларусоу, каторыя пры першай магчымасьці і пасьпяшылі прылажыць свае сілы да тварэньня беларускай сярэдняй школы. Развівалася і шырэйшая акцыя дзеля завядзеньня беларускай мовы у касьцелах, даушая вельмі добрыя рэзультаты: ужо у цэлым радзе касьцелау кажуць казаньня па беларуску. Разам с тым развівалася шывка беларуская прэсса: у Менску, у Пецярбурзі адкрыся цэлы рад беларускіх штодзенных і тыднёвых часопісей розных кірункау: ад соцыялістычных да каталіцкіх, што сьвядчыць аб узросьці дыфэрэнціаціі беларускаго грамадзянства.)

Беларуская палітычная работа развілася пад двума лозунгамі: нацыянальнаго адраджэня і—у першы пэрыод рэвалюціі-аутаноміі Беларусі у межах фэдарацийнай Расейскай Рэспублікі.) Пры тагочасных варунках гаварыць аб нечым вялікшым не было ніякае магчымасьці, што пацьверджае факт, што нават шмат сільнейшая за беларусау Украіна не магла адкрыта гаварыць аб дзаржаўнай незалежнасті, укрываючы свае праудзівыя палітычныя ідэалы пад маскай аутономізму. Толькі у найбольш конспірацыйных кружках ішлі гутаркі аб шырэйшых палітычных ідэалах.)

Завяршэньне беларускае палітычнае работы становіць Усебеларускі Зьезд у Менску ад 18 да 30 сьнежня 1917 г. н. с., каторы, як вядома, быу ра-

Гзогнаны большэвікамі. Зьезд складаўся с 1167 выбарных дэпутатаў ад валасьцей, паветовых і губэрскіх самаупраленьняў і мест беларускіх (нават Смаленск прыслаў 10 дэпутатаў) с правам пастанаўляючага голасу і с 705 дэпутатаў з голасам дарадчым і меў характэр Беларускай Констытуанты. Зьезд гэты пастановіў прыступіць да арганізаці Беларускай Народнай Рэспублікі. праўда, згодне з духам маменту і рэальнымі варункамі, яшчэ у фэдэраці з Расеей, але і гэта пастанова аказалася не да спадобы большэвікам, каторыя і далі прыказ разгнаць Зьезд, а Празідіум яго арэштаваць. Аднак Зьезд паспьеў яшчэ выбраць свой Выканаучы Орган, як першы орган уласьці самога Беларускаго Народу,—уласьці бязспорна законнай, бо выплываючай з выбароў ад самае асновы. Гэтак утварылася Рада Усебеларускаго Зьезду, каторай у далейшым суджэно было адыграць вялікую і важную ролю.

Усебеларускі Зьезд, а асабліва яго разгон, меў страшэньне вялікую вагу і яшчэ дзеля аднае прычыны. Ужо раней беларускія нацыянальныя дамаганьня сустрэчаліся с сурьезнымі прашкодамі са стараны большэвікоў, каторыя у іх бачылі буржуазнасьць і контррэволюціонізм. Разгон Зьезду, як самае найгрубейшае пасяганьне на вярхоўныя правы Беларускаго Народу на яго зямлі, давеў разрыў беларусаў з большэвікам да канца.

Цьверда стаючы на грунці будаваньня сваей асобнай гасударственасьці, Рада Усебеларускаго Зьезду прызнала патрэбным, каб у гэтай рабоці мелі голас і нацыянальныя меншасьці; яна лавялічыла свой складкооптаціей членаў Беларускай Вай-

скавай Рады і дэпутатау ад земства і местовых рад і дапусьціла дэпутатау ад нацыянальных меншасцей. Гэтак утварылася арганізацыя с характэрам Прэдпарлямэнту Беларусі пад названьнем Рада Беларускай Народнай Рэспублікі. Рада выдзяліла спаміж сваіх членау выканаучы—арган Народны Сэкрэтарыят Беларусі с функцыямі міністэрства пад кіраўніцтвам вядомага беларускага дзеяча і б. Старшыні Рады Усебеларускага Зьезду—Язэпа Варонкі.

Організацыя беларускай уласьці і прыступленьне яе да спаўненьня сваіх чыннасьцей зыйшліся з момэнтам адходу большэвіцкіх войск, і Народны Сэкрэтарыят выпаўняю свае функцыі да прыходу немцау і устанавленьня окупацыйнаго упраўленьня.]

Аднак, ані Рада Б. Н. Р., ані Народны Сэкрэтарыят немцамі не былі развязаны і далей выпоўнялі свае функцыі у тых межах, у якіх гэта была магчымо. А у першы чарод, яны заняліся справай праўна-дзержаўнаго палажэньня Беларусі. Тут узялася вострая коллізія між беларусамі і арганізацыямі большэвіцкімі, трэба адзначыць, зложэнымі с прэдстаўнікау чужых нацый. Пад той час, як беларусы (а такжэ частка жыдоу) цьверда стаялі за поўную гасударственую незалежнасьць Беларусі і разрыу дзержаўных звязей з Расеей, большэвіцкія элемэнтны дабіваліся прызнаньня фэдэралізму з Расеей. На заседаньні Рады Беларускае Рэспублікі 24/25 марца 1918 г. з учасьцем дэлегацыі Беларускае Рады з Вільні кольлізія гэта знайшла сваю развязку у формэ, якой жадалі беларускі самостійнікі. Гэта даваршыло пачаўшыся на Усебеларускім Зьездзі разрыу беларусау з большэвікамі, і элемэнтны, жадаўшыя за усе-

лякую цану удзержаць еднасць з Вялікарусіей, выступілі з Рады Беларускае Рэспублікі. Была прынята рэзолюцыя: „Рада Беларускай Народнай Рэспублікі аб'яўляе Беларускаю Народную Рэспубліку незалежнай і выдае аб гэтым Устауную Грамату“.

Тэкст Устаунай Граматы выказывае прызнанне поўнай дзержаўнай незалежнасці Беларусі, каторая лічыць адгэтуль разарванымі дзержаўныя зьвязі з Расейскім Гасударствам, дашыце апошняму магчымасць падпісаць і ад імені Беларусі шкодны для яе Берасьцейскі Трактат.

Цяпер пасля праклямаціі Радай Б. Н. Р. незалежнасці Беларусі і разрыву дзержаўнай зьвязі з Вялікарусіей—правы, на дзержаўнае палажэньне Беласі як у адносінах да Рассі, так і да Нямеччыны зьмяніліся. І беларусы маюць поўную веру, што Нямеччына у імя абাপольных нямецка-беларускіх эканамічных інтэрэсаў, вынікаючых с прыродных, географічных і палітычных варункаў, прызнае проклямацію нежалежнасці Беларускай Дзержавы і акажэ ей помач у будаваньні новаго жыцця, прыдбаўшы гэтак сабе удзячнаго саюзніка. А той факт, што такі саюз будзе вынікаць не са зьменных сымпатыі і настраеньняў, а з рэальных абাপольных карысьцей, становіць заверэньне трываласці прызных адносін між адраджаючайся Беларусью і тэй дзержавай, каторая у гэты, мо найважнейшы у жыцці Беларусі, момэнт працягне ей руку памачы.

У канцы трэба адзначыць, што, прыступаючы да будовы сваей гасударственасці, Беларусь ужо цяпер мае зачаткі гасударственай арганізаціі.

Вельмі важную ролю адыграу тут факт, што у

усходняй Беларусі яшчэ за некалькі гадоў перад вайной было заведзена земскае самаупраўленне, каторага Літва і нават Польша былі зусім пазбаўлены.

Ня глядзячы на тое, што правы беларускіх земств былі спачатку вельмі агранічаны, тут утварылася для мейсцовых сіл школа грамадзкага жыцця і грамадзкай гаспадаркі. Вайна шмат пашырыла задачы земства у Беларусі у звязку с патрэбаю абслужвання праходзішага праз Беларусь ваеннага фронту спажыўнымі прадуктамі і т. д. А рэвалюцыя памагла далей шай эманцыпацыі беларускіх земств, аддашы у рукі грамадзянства блізка усе тыя функцыі, якіе пры царскім урадзе спаўнялі гасударственныя чыноўнікі. На жаль, пры апошніх выбарах туды папалі людзі чужыя для краю і часта шкодныя для яго.

Так сама важную ролю адыгралі меставыя самаупраўленьня.

Істанаваньне самаупраўляючыхся арганізацый і гасударственна-творчых беларускіх сіл становіць паруку у тым што прызнаньне незалежнасьці Беларускай дзяржавы знайдзе прыгатованы ўжо дзеля гасударственнага жыцця Беларусі грунт, і жыццё гэтае шыбка пачне развівацца асабліва тады, як пасьля ліквідацыі вайны вернуцца у Беларусь параскіданыя па усёй Расеі беларускія культурныя сілы.

ПРИНИМАЕТСЯ ПОДПИСКА

на 1918—19 годъ

на еженедѣльную общественно-политическую, ли-
тературную и экономическую газету

Бѣлорусское Эхо

выходящую въ гор. Кіевѣ послѣ воскресныхъ
и праздничныхъ дней и обслуживающую бѣ-
лорусскія колоніи на Украинѣ.

Въ газетѣ принимаютъ участіе:

А. Л. Бурбисъ, І. Я. Воронко, О. Л. Дыло, проф. М. В. Дов-
наръ-Запольскій, проф. анад. Е. Ф. Карскій, Л. И. Левченко,
А. О. Модзолевскій, А. А. Смоличъ, П. В. Тремповичъ, Е. И.
Хлѣбцевичъ, А. И. Цвиковичъ и др.

АДРЕСЪ РЕДАКЦІИ:

г. Кіевъ, Троицкая ул., № 4.

Літэратурны і грамадзянска-палітычны тыднёвік

“ВОЛЬНАЯ
БЕЛАРУСЬ”

(2-гі год выдання)

выходзіць у Менску.

Выдавец

ТАВАРЫСТВО БЕЛАРУСКАЙ КУЛЬТУРЫ.

Рэдактар Язэп Лёсік.

АДРЭС РЕДАКЦЫ:

Менск, Захароуская вул., 18.

Віленская беларуская часопісь

„ГОМАН“

(3-ці год выдання).

Выходзіць двойчы на тыдзень—у аўторак і пятніцу
і прадаецца усюды.

У часопісі друкуюцца апошніе навіны беларускага
руху, усе пастановы і статуты Народнаго Сэкрэта-
рыяту і Рады Беларускай Народнай Рэспублікі

СУПРАЦОУНІКІ ЧАСОПІСІ:

Антон Луцкевіч, Іван Мелешка, Іван Луцкевіч, Янка Стан-
кевіч і інш.

Адрэс Рэдакцыі:

Вільня, Віленская вул., 33.

Цэна асобнага № 10 кап.

Выдавецтва „ГОМАН“.

Рэдактар ЯЗЭП САЛАВЕЙ.

40

1796

ПЕРШЫ

літэратурна-грамадзянскі, навучна-гістарычны
і эканамічны штомесячнік

„ВАРТА“

выходзіць у Менску ад 1 верэсня 1918 г.

пад агульнай рэдакцыяй ЯЗЭПА ВАРЫНКА.

Супрацоўніцтва у штомесячніку «Варта» прыймаюць:

Ефім Белевіч, Язэп Дыло, Костусь Езавітоў, Ромуальд Земке-
віч, праф. Ефім Карскі, Петрук Крэчэўскі, З’югені Ладноў, Вла-
дыслаў Ластоўскі, Леонід Леушчэнка, Антон Саросен, Аркадзь
Смоліч, Янка Станкевіч, Паўлюк Трэмповіч, З’югені Хлебцэвіч
і мн. інш.

У штомесячніку „ВАРТА“ друкуюцца стацці, як у
беларускай мові, так і у велікарускай, немецкай
і польскай мовах.

Цэна асобнага №—1 рубель.

А Д Р Э С Р Э Д А К Ц Ы І:

Менск. 2-гі Госпітальны завул., 7.

Адчынена у панядзелак : чацьвер ад 11—1 гадз. ў дзень.

Бел. вадзел
1994 г.

B00000003 140944